

Evaluering af

Naalakkersuisuts strategi mod
seksuelle overgreb 2018-2022

Killiliisa – lad os sætte grænser

EVALUERING, 2022
PAARISA

ISUMAGINNINNERMUT
AQUTSISOQARFIK
SOCIALSTYRELSEN

Forord

Naalakkersuisut har i 2017 igangsat *Killiliisa – Lad os sætte grænser*, en strategi mod seksuelle overgreb for perioden 2018-2022. I den forbindelse iværksatte Socialstyrelsen i 2018 målrettede indsatser mod forebyggelse af seksuelle overgreb, under navnet Killiliisa. Baggrunden for strategien tager afsæt i de faktorer og data der er blevet indsamlet i landsdækkende undersøgelser¹.

Der er udkommet en årsrapport af Killiliisa i 2019, og en opfølgingsrapport af Killiliisa Håndbogen i 2020.

Nærværende rapport indeholder en evaluering af de initiativer der er blevet iværksat i forbindelse med Killiliisa-strategien. Formålet med denne evaluering er at belyse foreløbige tendenser og indikatorer af de igangsatte indsatser. Det er hensigten, at rapporten skal være med til at vise hvor langt man er nået i forhold til strategiens målsætninger for indsatserne og pege på hvilke tiltag, der skal sættes mere fokus på, for netop at komme videre for at nå det endelige mål.

Evalueringen er baseret på kvalitative data, som er indsamlet over en række seminarer, der blev afholdt for følgegruppen i projektperioden. Derudover indeholder evalueringen kvantitative data, der tager udgangspunkt i Politiets data over anmeldelser af seksuelle overgreb. Følgegruppen skal have en særlig tak for deres store indsats for at sikre datagrundlaget for denne rapport.

Rigtig god læselyst!

ISUMAGINNINNERMUT
AQUTSISOQARFIK
SOCIALSTYRELSEN

¹ Heriblandt undersøgelsen "Det svære ungdomsliv" fra 2011, hvor det viste sig, at blandt 481 folkeskoleelever fra de ældste klasser, så har 32 % af pigerne og 9,4 % af drengene været udsat for et seksuelt overgreb af en jævnaldrende og/eller en voksen. Disse tal har været uændret siden 2004.

Indhold

Forord	1
Sammenfatning og anbefalinger	3
Baggrund	5
Materiale og metode.....	5
Teorien bag Killiliisa	5
Indsatser og andre tiltag.....	6
Killiliisa Strategien (2018-2022).....	7
Følgegruppen.....	8
Helhedsorienterede indsatser	8
Fremmende og hæmmende faktorer.....	14
Det videre arbejde med Killiliisa	15
Seksuelle overgreb (2018-2021).....	15
Seksuelle forbrydelser mod børn	17
Konklusion	17
Afsluttende bemærkninger	18

Sammenfatning og anbefalinger

Strategien mod seksuelle overgreb 2018-2022 har givet resultater i forhold til de målsætninger der sat. Det er vigtigt at arbejdet med forebyggelse på området ses som en vedvarende indsats, og at forebyggelse mod seksuelle overgreb kræver indsatser igennem mange år. Virkningerne af helhedsorienteret indsatserne skal ses i samspil med andre sociale processer og er derfor komplekse.

I dette afsnit præsenteres de endelige anbefalinger, som er lavet på baggrund af evalueringens resultater og inddeles ud fra strategiens 6 hovedtemaer, som er følgende:

1. Information / videndeling
2. Forebyggelse
3. Tværfagligt samarbejde
4. Ofre og pårørende
5. Lokalsamfundet
6. Personer med seksuel krænkende adfærd

Til tema 1 og 2 anbefales det at der efter strategiens udløb fortsat skal være fokus på information/videndeling og forebyggelse.

Evalueringen viser at borgerne stadig har et ønske om bedre kendskab til deres muligheder for at få hjælp og støtte hvis man har brug for det. Erfaringer fra Killiliisa viser ligeledes, at det er nødvendigt at der hele tiden skal bruges ressourcer på at opretholde åbenhed og handling mod seksuelle overgreb.

Statiske tal fra politiet viser, at der er et stort behov for forebyggelse. Samtidig er det vigtigt at arbejde for at skabe de bedst mulige rammer for hjælp og støtte til ofre og pårørende, så de får en tryk fremtid trods krænkelser.

Det anbefales at arbejdet med information / videndeling fortsætter med primær fokus på underretning, seksuel sundhed, rammerne for håndtering af sager i kommunerne samt informationsformidling omkring borgernes mulighederne for hjælp og behandling i alle aldre.

Det anbefales at arbejdet med forebyggelse fortsætter, da alle fagpersoner på tværs af sektorer løbende har behov for konkrete redskaber til håndtering af overgrebssager.

Til tema 3 blev der etableret et rejsehold (børnerejseholdet) af behandlende psykologer til behandling af børn som er udsat for seksuelle krænkelser. Børnerejseholdet arbejder konkret med at etablere lokale tværfaglige samarbejder, hvor daginstitutioner, skoler, sundhedsvæsenet, politiet, præster osv., hvor der sættes fagligt fokus på temaer omkring seksuelle overgreb. Dette samarbejde igangsættes inden børnerejseholdet tager på deres besøgsrejse til byen/bygden.

Til tema 4, der ydes traumebehandling for både børn og voksne. Herunder pårørende og omsorgsgivere ift. den ramte. Partner i et forhold kan også inddrages i voksenrejseholdets behandlingsforløb.

Alle lokale faggrupper der har med børn og unge at gøre, modtager undervisning om alt hvad der vedr. seksuelle overgreb.

Til tema 5 afholder rejseholdet (voksenrejseholdet), som er behandlende psykologer for voksne med senfølger af seksuelle overgreb, informationsmøder med borgerne om senfølger af seksuelle overgreb i barndommen.

Til tema 6, Klinik Killiliisa er oprettet, som er et behandlingstilbud til voksne med seksuelt grænseoverskridende adfærd overfor børn og unge, eller tanker herom.

Det anbefales at tiltag beskrevet i punkt 3 – 6 fortsætter som hidtil.

Baggrund

Denne evaluering er udført ved først at indhente informationer om Killiliisa bredt. Herefter blev der afholdt workshop med følgegruppen under årets følgegruppeseminar (2021), som denne evaluering tager udgangspunkt i. I samarbejde med følgegruppen blev det besluttet, at evalueringen både skal indeholde en effekt- og proces-aspekt.

Materiale og metode

Konteksten for evalueringen er undersøgt ved at inddrage følgegruppen gennem møder og workshops. Observationer, interviews, implementering og uformelle samtaler under seminaret er blevet brugt som relevant data i evalueringen. Der er desuden indsamlet data igennem interviews med fagpersoner, der arbejder med børn og/eller med seksuelle overgreb, rådgivningspersonale, rollemøder og ofre for seksuelle overgreb og rollemøder. Følgegruppens og fagpersonernes perspektiv inddrages for at få indblik i de overvejelser, der har været før og efter indtrædelsen af strategien.

Indsamling af kvalitative data er foretaget i Nuuk og i Ilulissat. Som del af dataindsamlingen blev der afholdt seminar for Killiliisa følgegruppen i november 2021 i Ilulissat. Hovedtemaet under seminaret var "Killiliisa Final Year".

Et vigtigt opmærksomhedspunkt ift. evalueringen af Killiliisa, er at der ikke er blevet lavet en målrettet baseline inden man startede indsatserne under Killiliisa. Der er ikke blevet udarbejdet årlige årsrapporter, udover årsrapporten for 2019. Ligeledes har tidsperspektivet været en udfordring ift. til at nå de ambitiøse mål i strategien.

Teorien bag Killiliisa

Man har fra start af været opmærksom på, at seksuelle overgreb berører en bred og meget forskelligartet vifte af mennesker og områder. Den grundlæggende teori bag Killiliisa er derfor, at man gennem helhedsorienterede indsatser kan forebygge seksuelle overgreb. På den baggrund har strategien seks hovedtemaer, som tilsammen skal dække en helhedsorienteret indsats.

Et bærende princip for helhedsorienterede indsatser er, at afdelinger og forvaltninger skal arbejde med fælles perspektiv, fælles udredning og fælles mål i forhold til borgeren. Det fælles perspektiv er bl.a. understøttet gennem udvikling af fælles faglige metoder og redskaber. Det kan være redskaber, der udvikles på tværs af afdelinger, og det kan være faglige metoder, der understøtter de bærende principper, man forfølger, og som man

derfor gør obligatoriske for alle. Derudover er ledelse på tværs, forpligtende ledelsesfællesskab og sammenhæng i ledelseskæden vigtigt i helhedsorienterede indsatser.

I det følgende forklares forskellige indsatser, der har været i gang i forbindelse med implementering af strategien. Det er vigtigt at forstå at disse tiltag også skal ses i et sammenspil med forskellige sociale processer. Idéen med de forskellige indsatser i strategien var, at de sammen skal forebygge og nedbryde tabu om seksuelle overgreb. Dermed er der mange kontekster, der påvirker strategien ud fra de forskellige foreslåede indsatser.

Indsatser og andre tiltag

På figuren nedenfor ses en oversigt over forskellige tiltag, samt primære resultater i forbindelse med strategien (2018-2022):

Hovedformål for strategien	Indsatser	Umiddelbare resultater	Andre tiltag
<ul style="list-style-type: none">• At reducere antallet af seksuelle overgreb de næste 5 år således at det ikke forekommer blandt de 15-29-årige.• At reducere antallet af seksuelle overgreb mod børn og unge for hver fødselsårgang med intentionen om, at 2022 bliver en overgrebsfri årgang.• At sikre den bedst mulige hjælp og støtte til alle borgere, der er berørte af seksuelle overgreb. <p>• Det seks hovedtemaer:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Information/vidensdeling2) Forebyggelse3) Tværfagligt samarbejde4) Ofre og pårørende5) Lokalsamfundet6) Personer med seksuel krænkende adfærd	<ul style="list-style-type: none">• Killiliisa følgegruppe - seminarer• Killiliisa Håndbog – vejledningsmateriale mod seksuelle overgreb• Pilotprojekt: Kangaatsiaq• Pjece til borgerne• Kampagner: plakater, merchandise, diverse sociale medier aktiviteter• Rollemodelkorps• Dokumentarfilmen: "Lykken skræmmer mig ikke længere" Herunder: debatpaneller• Teaterstykket: "Jeg bærer min sjæl"• Killiliisa Univers• Killiliisa-Podcast (10 afsnit)• Tværfaglig samarbejde: Red Barnet, KAK, GIF, Grønlands Politi• Oplæg, i samarbejde med Politiet, til 8.klasser om grænser	<ul style="list-style-type: none">• Håndbog: Fagpersoner har fået bedre redskab til opsporing og håndtering af seksuelle overgreb.• Pjece: Der er blevet udarbejdet en pjece til underretning af seksuelle overgreb målrettet borgere.• Italesættelse: Killiliisa har været med til at italesætte emnet, øget fokus på området og på den måde banet vejen for en mere fri dialog om emnet.• Årsrapport: Der er udkommet en årsrapport for 2019, som giver en status på igangsatte initiativer i 2019 i Killiliisa.• Evaluering af Killiliisa Følgegruppeseminar: I forbindelse med følgegruppeseminar i 2020 er der blevet udført en evaluering af følgegruppen i form af spørgeskemaundersøgelse.	<ul style="list-style-type: none">• Socialstyrelsen Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland (2020-2023)• Rejseholdet• Børnerejseholdet• Klinik Killiliisa, 2022• Alliaq• Tusaannga (2019), et samlet rådgivnings-tilbud til borgerne.• Politiet Strategi for Grønlands Politi "Sammen skaber vi tryghed" (2019-2022) Strategien har særligt fokus på forebyggelsesarbejdet, og prioriterer bl.a. sager vedrørende seksuelle overgreb mod børn.• Grønlands Børnerettighedsinstitution MIO MIO har i perioden 2016-2019 målrettet arbejdet for at nå befolkningen og møde dem ligeværdigt, uanset geografisk som menneskeligt.

Killiliisa strategien (2018-2022)

Socialstyrelsen har arbejdet målrettet med strategiens tværfaglige følgegruppe omkring identifikation af særlige problemfelter og forslag til fremtidige indsatser inden for hvert af

strategiens seks hovedemner. Der er udarbejdet konkrete handlingsplaner indenfor hvert hovedtema i samarbejde med følgegruppen og andre relevante aktører på området. Prioriteringen af indsatserne er baseret på særlige behov fra praksis som skal skabe grundlag for en mere fyldestgørende implementering af yderligere indsatser.

I det følgende afsnit kommer resultater fra kvalitative undersøgelser der er indsamlet i forbindelse med denne evaluering.

Følgegruppen

Killiliisa strategien er funderet på en såkaldt følgegruppe, som er et stærkt tværfagligt samarbejde mellem forskellige fagområder for at sikre en mere helhedsorienteret indsats. Følgegruppen har bestået af repræsentanter fra familiecentre, socialområdet i kommunerne, sundhedsvæsenet, uddannelsesområdet, Departement for sundhed, Departement for Sociale anliggender, Center for National Vejledning, Grønlands Politi, Kriminalforsorgen, Grønlands domstol, justitsområdet, Kofoeds Skole, GIF, Unicef, MIO samt Red Barnet.

Følgegruppen fungerer som repræsentanter og har bidraget med deres viden om hvordan det ser ud lokalt, og hvilke udfordringer og behov der er i de forskellige steder. Følgegruppens hensigt er ligeledes at kunne styrke vidensdeling mellem relevante aktører og herfra levere kvalificerede tilbud til de berørte borgere.

Interviews med følgegruppen viser at det tværfaglige samarbejde er oplevet positivt. Det har skabt en fælles interesse og åbenhed over for forebyggelse af seksuelle overgreb. Ud fra interviews og seminar er det tydeligt at følgegruppen har været engagerede, haft lyst til at dele viden og sammen har de været et godt fundament for Killiliisa-strategien.

Helhedsorienterede indsatser

Til følge af strategien har man igangsat store projekter med henblik på at italesætte seksuelle overgreb, samt at give oplysninger og viden herom. Der er udarbejdet en håndbog til fagfolk for mere viden og værktøj i forhold til opsporing og håndtering af seksuelle overgreb. Der er iværksat informationsindsatser gennem forskellige niveauer (elektronisk og andre platforme), så der er lettilgængelige informationer og redskaber for alle, der arbejder med emnet og har interesse i at vide mere. På den måde er det blevet muligt at afdække forskellige behov for informations-/vidensdeling. Mange af projekterne og de tiltag, der er blevet igangsat, har en forebyggende indsats i sig selv, og går ind

under de fleste af de overordnede indsatser. Nedenfor beskrives forskellige indsatser, der har været udviklet og iværksat under Naalakkersuisuts strategi for seksuelle overgreb (2018-2022).

Rollemodeller

Der er blevet etableret et Rollemodelkorps, der består af seks personer, som selv har været ofre for seksuelle overgreb eller er pårørende til seksuelt krænkede. Rollemodelkorpset blev dannet i sommeren 2018.

Med strategien var der et ønske om at der aktivt skulle inddrages rollemodeller i arbejdet mod seksuelle overgreb. Hensigten med dette var at sikre en fortsat nedbrydning af tabuer om emnet og vise befolkningen, at man godt kan komme videre efter seksuelle overgreb. Rollemodellerne har besøgt byer og bygder, hvor de har fortalt om deres oplevelser og har således været med til at nedbryde tabuer og bane vejen for en mere fri dialog om emnet. Rollemodellerne har, i samarbejde med Central Rådgivningsenhed, været i Nuuk, Qaanaaq, Uummannaq, Sisimiut, Tasiilaq, Qaqortoq, Nanortalik og Narsaq.

"Rollemodelkorpset havde en forrygende start og mine forventninger har måske været for høje i forhold til de fire års arbejde, da vi indgik kontrakt. Jeg ville ønske at man fra starten havde lagt en plan for rejseaktivitet med foredrag langs kysten." – Rollemodel.

Rollemodelkorpsets store indsats for at nedbryde tabuet omkring seksuelle overgreb har været en stor succes. Alle steder hvor rollemodellerne har været, har borgere og fagpersoner vist stor interesse og engagement.

Arbejdet med rollemodellerne har dog til tider krævet meget tid og ressourcer både fra Socialstyrelsen og fra dem der skal afsætte tid af til det. Rollemodellerne har fungeret som Killiliisas ansigter ud ad til i de første år af Killiliisa og de har haft en stor betydning for italesættelse af seksuelle overgreb. Folk har kunne relatere sig til rollemodellerne, hvilket har skabt forståelse og mod til at åbne op for emnet.

Når man arbejder med rigtige mennesker, som har været udsat for seksuelle overgreb, kræver det en velovervejet balance, da man skal passe på både modtagere og ikke mindst den rollemodel der står frem med sin historie. Hver gang en rollemodel har skulle lave oplæg, har det krævet stor forberedelse hos rollemodellen samt beredskab og koordinering med kommunerne.

Tilbagemeldingerne fra rollemodellerne var blandt andet, at koordinering, planlægning og kommunikation samt prioriteringer kunne have været mere tydelige. Erfaringerne fra

Killiliisa viser ligeledes, at det første skridt til handling og forandring er at tale åbent om tingene i fællesskab. Det er vigtigt for at komme ud med budskabet og være synlige for befolkningen og dette har rollemodellerne under Killiliisa formået at løfte. Til trods for rollemodellernes positive indvirkning på tabunedbrydelse lokalt som nationalt er det vurderet, at der kan arbejdes med tabunedbrydelse i en mere effektiv måde. Dette kan gøres ved at bruge film eller andre medier, som man også har gjort under Killiliisa Strategien.

Killiliisa Håndbog

Der er blevet udarbejdet en Håndbog til fagpersoner – om seksuelle overgreb mod børn, som blev lanceret i 2019.

Håndbogen indeholder konkrete redskaber og værktøjer til at mindske professionel tvivl under børnesager og andre komplicerede sager. Derudover er der blevet udarbejdet pjece målrettet den almene borger omkring hvornår og hvorfor man burde underrette for et barn man er bekymret for.

Killiliisa har haft et klart fokus på at lave en behovsanalyse og har formået at starte hvor fagpersonerne er, hvilket bl.a. har resulteret i udgivelse af en håndbog, der er tilrettelagt fagpersoner. Som det fremgår i opfølgingsrapporten af Killiliisa Håndbogen, har fagpersonerne generelt taget godt imod håndbogen og oplever, at den blandt andet har bidraget til øget viden om seksuelt bekymrende adfærd, øget underretning og varetagelse af skærpet underretningspligt. I de kvalitative undersøgelser blev det dog nævnt, at nogle af fagfolkene ønsker en introduktion til håndbogen, og at udfordringen hos nogle af fagpersonerne (faglærte/ufaglærte) kan være, at de selv er ofre/pårørende. Dermed kan der være et stærkt behov for klare redskaber om, hvordan man skal italesætte samt handle i forbindelse med arbejdet om seksuelle overgreb. Derudover er det et ønske om mere dialog for at videregive den information og faglige viden, man allerede har i de forskellige steder. Ligeledes viser interviewene fra undersøgelsen tydeligt, at Killiliisa giver mest genklang hos fagpersonerne, som har et ønske om mere dialog og efterspørger mere supervision.

Det kommer også frem i interviews, at der blev lagt vægt på at materialerne skal præsenteres så modtageren kan se sig selv i det og finder det brugbart. Derudover er der en opfordring til politikere om, at de skal blive ved med at have fokus på emnet, sætte kurs og fortsætte handling.

Uanset om seksuelle overgreb finder sted i familierne eller andre steder, så bliver hele familien hårdt ramt. På baggrund af interviews er der stadigvæk brug for hjælp til de

pårørende. Der efterspørges redskaber, man som pårørende kan bruge til at bearbejde og ikke mindst til at støtte offeret så godt som man kan.

En anden ting der bliver efterspurgt i Killiliisa's følgegruppe er, at tiltag skal være mere konkrete og håndterbare for den enkelte. I forlængelse heraf anbefales det, at der i det fremtidige arbejde har mere fokus på konkrete tiltag og som har en længere tidsramme.

Det kan være fordelagtigt at udbyde et kursus i håndbogen, hvilket kan bidrage til, at flere fagfolk sætter sig bedre ind i materialet og dermed føler sig bedre klædt for at arbejde med seksuelle overgreb.

Dokumentarfilm "Pilluarneq ersigiunnaarpara" (Lykken skræmmer mig ikke længere)

Samtidig med udgivelsen af Killiliisa Håndbogen, blev Killiliisa dokumentarfilmen også lanceret. Dokumentarfilmen viser to rollemodeller med deres egne fortællinger om vejen til at komme videre efter at have været udsat for seksuelle overgreb. Den henvender sig til voksne, og har bl.a. til formål at give befolkningen en forståelse for, hvad personer, der har oplevet seksuelle overgreb, går igennem. Derudover skal filmen være med til at give et håb for et godt liv også efter overgreb. Formålet var desuden at italesætte emnet, hvilket bl.a. blev opfyldt gennem paneldebatter, efter filmen blev vist. Erfaringerne fra Killiliisa viser, at det første skridt til handling og forandring er at tale åbent om tingene i fællesskab. Det er vigtigt for at komme ud med budskabet og være synlige for befolkningen.

Filmen blev lanceret i 2019 i Nuuk, og var på turné i Ilulissat, Aasiaat, Maniitsoq, Narsaq og Tasiilaq. For hver visning blev der koordineret med de enkelte kommuner vedr. beredskab for publikum. Når filmen var blevet vist, var der efterfølgende paneldebatter hvor Instruktør Nivi Pedersen, en rollemodel, en medarbejder fra den respektive kommune samt en medarbejder fra Socialstyrelsen var repræsenteret. Filmen blev også vist på landsdækkende TV via KNR i februar 2020, og efterfølgende i Nordatlantens Hus i København, således er man kommet ud med budskabet til flest muligt og på den måde italesætte de svære emner i fællesskab

Filmen kan findes på Paarisas hjemmeside, hvor den per 7/6 2022 er blevet vist 1320 gange. "Pilluarneq Ersigiunnaarpara" kan altid bruges fremadrettet.

Teaterstykket "Tarnima nammatai" (Jeg bærer min sjæl)

I forbindelse med italesættelsen af emnet er der også lavet en teaterforestilling om seksuelle overgreb. Det tager udgangspunkt i alle rollemodellernes liv og bygger på interviews og beretninger af incestofre/overgrebsofre og gerningsmænd i Grønland. Forestillingen henvender sig til voksne, og har til formål at give mere forståelse, samt at italesætte overgreb og følelser, som f.eks. mindreværds kompleks, skyld- og skamfølelse.

Teaterstykket var på turné i 2020, og blev spillet i Sisimiut, Ilulissat, Qasigianguit, Qeqertarsuaq, Upernavik, Nuuk, Paamiut, Narsarsuaq, Narsaq, Nanortalik, Qaqortoq og Tasiilaq.

Det har fra følgegruppen været et ønske at man bringer emnet op i lyset for hele befolkningen. Med turnéerne dokumentarfilmen og teaterstykket har man besøgt de fleste byer i Grønland, og har på den måde bl.a. været i kontakt med befolkningen og fået belyst og italesat emnet om seksuelle overgreb.

Killiliisa Podcast

Der er udgivet en podcast-serie med 10 afsnit, som er bygget videre på alt det materiale man fik indsamlet under udarbejdelsen af dokumentar filmen "Lykken skræmmer mig ikke længere". Afsnittene handler bl.a. om:

1. Hvad er seksuelle overgreb?
2. Hvad er senfølger?
3. Barnets tegn og Underretningspligt.
4. Seksuelt Krænkende Adfærd del 1
5. Seksuelt krænkende Adfærd del 2
6. Den Fælles Hemmelighed
7. Den Støttende Samtale
8. Tavshedens dilemma
9. Supervision
10. Rejseholdene og hvordan man kommer i behandling.

Podcastene sætter således fokus på seksuelle overgreb, hvor man også kan få inspiration og redskaber, og hvordan man kan komme videre efter et seksuelt overgreb.

Podcastene ligger på Paarisas hjemmeside under Killiliisa Univers². Man kan finde dem der og lytte til dem både på grønlandsk og dansk.

Killiliisa Univers – hjemmeside

Killiliisa Universet på Paarisa.gl skal bidrage til at udbrede information til befolkningen om seksuelle overgreb. Her kan man bl.a. finde og læse om seksuelle overgreb, hvordan man kan søge hjælp, og hvordan man kan underrette. Man kan også finde elektroniske versioner af Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb, Killiliisa årsrapporten fra 2019, samt Killiliisa Håndbog. Som nævnt findes dokumentarfilmen og Killiliisa-podcastene også i Killiliisa Univers.

Meningen med det digitale Killiliisa univers er, at det løbende skal udvikles med understøttende materialer i form af information, viden og redskaber til, hvad man kan gøre for at forhindre og forebygge seksuelle overgreb. Killiliisa univers skal være med til at gøre det nemmere for hver enkelt borger at finde og bruge tilgængelige materialer og oplysninger om seksuelle overgreb.

Klinik Killiliisa

Da der ikke tidligere har eksisteret et tilbud målrettet personer med seksuel krænkende adfærd, har dette især været en manglende indsats, som strategien vil sætte hårdt ind for at ændre.

Til at indlede med blev der lavet en masse research om muligheder for etablering af krænkerbehandling, og der blev afholdt et landsdækkende kursus for fagfolk om emnet. Derudover blev der indsamlet viden om muligheder og behov for krænkerbehandling lokalt. Dette skal være med til at danne grundlag for etablering af både støtte- og behandlingstilbud til seksuelle krænkere. Formålet med krænkerbehandlingen er blandt andet, at det skal være med til at forebygge fremtidige seksuelle overgreb. Dernæst er hensigten, at nedbryde og oplyse om, at støtte- og behandlingstiltag og at en resocialiserende indsats er afgørende for at sikre et mere trygt samfund. Klinik Killiliisa giver mulighed for at stoppe den social arv, og det tager lang tid.

Ønsket om behandlingstilbud blev realiseret ved åbning af Klinik Killiliisa i 2022. De primære målgruppe er voksne, der udøver seksuelle krænkelse mod børn og unge, samt personer med seksuelle impulser og tanker, som ikke har handlet (herunder pædofile

² [Paarisa - Killiliisa Podcast](#)

med seksuelle fantasier) og personer der ser børnepornografi. Erfaringerne fra Klinik Killiliisa viser at det er primært borgere har henvendt sig privat og ønsker behandling, og i mindre grad borgere, som har fået en dom. Dette kan tyde på, at der hos befolkningen er kommet en større bevidsthed om at seksuelle overgreb er forkert og det kan forebygges. Denne indsats vil have en betydende rolle for at se positive effekter af forebyggelse af seksuelle overgreb mod børn og voksne i fremtiden.

Fremmende og hæmmende faktorer

Killiliisa strategien har haft et helhedsorienteret fokus, hvilket danner et godt fundament for arbejdet med forebyggelse af seksuelle overgreb.

Både styrken og udfordringen i Killiliisa har været det tværfaglige samarbejde i følgegruppen og rollemodellerne. Der har været et stort engagement, men udfordringer der både har været gennemgående hos følgegruppen og rollemodellerne var blandt andet, at koordinering og kommunikation samt prioriteringer kunne have været mere tydelige. Der har været en stor åbenhed omkring emnet og der var en tro på, at Killiliisa kan skabe forandringer. Denne åbenhed og troen på at man kan gøre en forskel, skal videreføres i arbejdet om forebyggelse af seksuelle overgreb, for seksuelle overgreb er et samfundsproblem man i fællesskab skal arbejde for at bryde.

Åbenhed (italesættelse) som nøgleord. Erfaringerne fra Killiliisa viser, at det første skridt til handling og forandring er at tale åbent om tingene i fællesskab. Det er vigtigt for at komme ud med budskabet og være synlige for befolkningen og dette har Killiliisa formået at løfte med rollemodellerne, bl.a. gennem dokumentarfilmen, debatterne, teater og kampagner i den tidsperiode som strategien har varet. Ud fra interviews er det kommet til udtryk, at man stadig ønsker, at man når mere ud til borgerne i kysten. Der er stadig et ønske om, at borgerne skal have kendskab til deres muligheder for at få hjælp og støtte hvis man har brug for det.

Som beskrevet har Killiliisa bidraget til at italesætte seksuelle overgreb og gjort det synligt, at man skal arbejde med det. Dette er bl.a. kommet til udtryk ved at lancere forskellige informationsindsatser og lave kampagner. Erfaringer fra Killiliisa viser, at der stadig skal mange kræfter til at opretholde denne åbenhed og handling mod seksuelle overgreb. Det handler om et fælles initiativ, realistiske mål, implementeringsplanlægning, og ikke mindst handling på underretninger, samt bedre støtte og hjælp til de berørte. Det er et meget komplekst problem, som kræver helhedsorienterede indsatser – og opfyldelse af strategiens mål kræver vedvarende handlinger, planlægning, implementering, tid og ressourcer.

Det videre arbejde med Killiliisa

Det er stadigvæk vigtigt, at emner om seksuelle overgreb bliver italesat. Erfaringerne fra Killiliisa tyder på at tabunedbrydelse på området har en samfundsmæssig effekt. Dette giver en foranledning til at tabunedbrydende aktiviteter også skal prioriteres i forebyggelsen mod seksuelle krænkelser.

Fagfolkene skal føle sig fagligt klædt på til at arbejde med seksuelle overgreb og befolkningen skal vide, hvad der er deres rettigheder samt muligheder for henvendelse, hjælp, støtte og ikke mindst muligheden for behandling til personer der begår seksuelle overgreb mod børn. Det er vigtigt, at der skal være en klar overgang og sammenhæng mellem befolkningens ret til hjælp og myndighedernes systemer. Det er igennem trykke og klare retningslinjer og handlinger, at befolkningen skal føle sig understøttet af myndighederne. Under interviews fremgår også en opfattelse af, at hjælpen er blevet bedre, men at der er lang vej endnu, og at der er ønske om, at handling og hjælp til ofrene skal være nemmere at få.

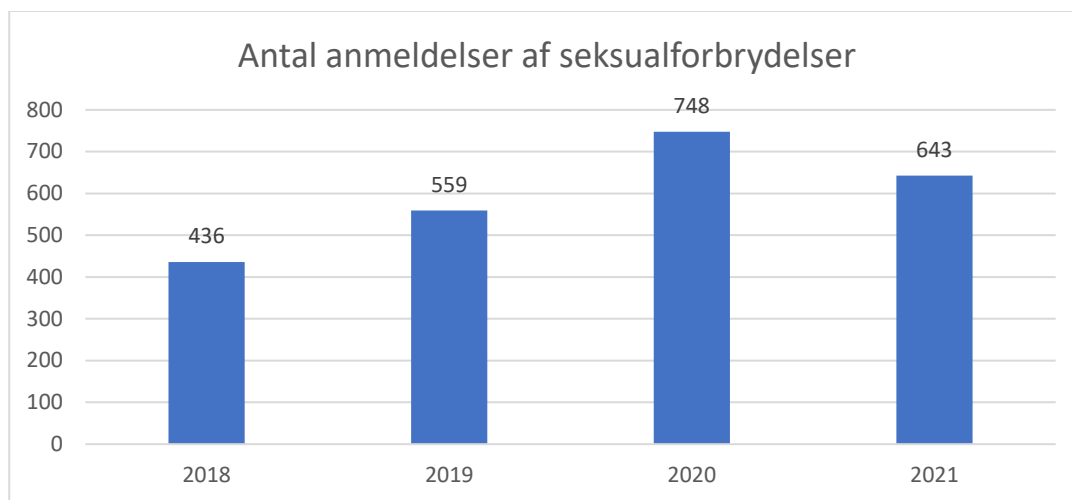
Det anbefales at arbejdet med information / videndeling fortsætter med primær fokus på underretning, seksuel sundhed, rammerne for håndtering af sager i kommunerne samt informationsformidling omkring borgernes mulighederne for hjælp og behandling i alle aldre.

Med den baggrund kan det videre arbejde med forebyggelse af seksuelle overgreb understøtte de værktøjer, der er blevet udarbejdet i den seneste periode. Implementeringsmæssigt fremgår det relevant at gå videre fra lancering til realisering af ønsket om at skabe positiv forandring og nedbringe seksuelle overgreb. Det gælder især det tværfaglige arbejde at tage de næste skridt med at imødekomme borgernes ønsker og behov. I de følgende kommer en oversigt over tal for anmeldelser fra Politiets årsrapport i den periode, som strategien foregik. Det er bemærkelsesværdigt at nævne, at Grønlands Politi i samme periode også havde en strategi med overskriften "Sammen skaber vi tryghed" (2019-2022). Strategien har særligt fokus på forebyggelsesarbejdet, og prioriterer bl.a. sager vedrørende seksuelle overgreb mod børn højt.

Seksuelle overgreb (2018-2021)

Nedenstående oversigt over antal anmeldelser af seksuelle forbrydelser for perioden 2018-2021, er taget fra Politiets årsstatistik 2021³.

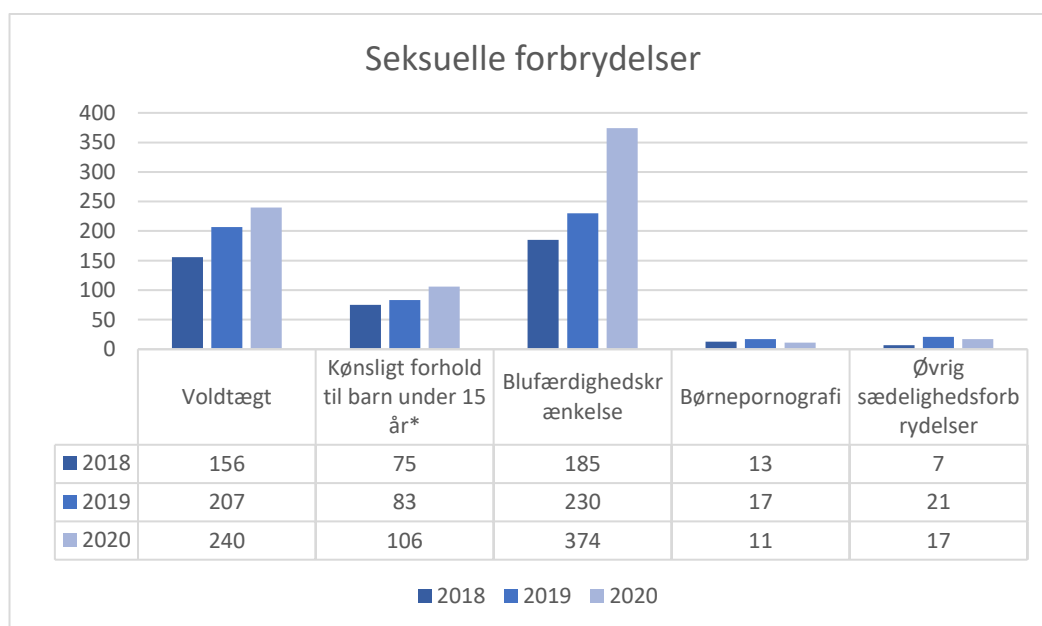
³ <https://politi.gl/-/media/mediefiler/gl/dokumenter/aarsstatistik-2021-groenlands-politi.pdf>

Politiets årsstatistik 2021

Tabellen nedenfor viser hvad årsagerne til anmeldelserne handler om. Bemærk, at tal fra 2021 mangler. De hyppigste årsager til anmeldelserne handler om følgende:

1. Blufærdighedskrænkelser
2. Voldtægt
3. Kønsligt forhold til barn under 15 år

Politiets årsstatistik 2021

Anmeldelserne betyder ikke nødvendigvis, at seksuelle forbrydelser skete i de gældende år, det bliver anmeldt, og man skal regne med, at alle seksuelle forbrydelser ikke er blevet anmeldt. Det tallene viser er, at seksuelle forbrydelser fortsat er et stort samfundsproblem, der kræver større mentalisering af seksuelle overgreb i samfundet.

Som nyt i Politiets årsrapporter rapporteres seksuelle forbrydelser mod børn fordelt på alder for året 2021.

Seksuelle forbrydelser mod børn

I Politiets årsrapport (2021) fremkommer antal anmeldelser af de hyppigste seksualforbrydelser mod børn fordelt på alder for året 2021:

Antal anmeldelser – 2021	
Voldtægt*	
0-11 år	17
12-14 år	27
15-17 år	24
Blufærdighedskrænkelser	
0-11 år	62
12-14 år	89
15-17 år	51

Politiets årsstatistik 2021

Disse tal viser, at der er et stort behov for forebyggelse. Samtidig er det vigtigt at arbejde for at skabe de bedst mulige rammer for hjælp og støtte til ofre og pårørende, så de får en tryk fremtid trods krænkelser.

Konklusion

Politiets årsrapport viser, at antallet af anmeldelser i perioden 2018 til 2020 var stigende, og MIO's opgørelse for borgerhenvendelse for 2019 og 2020 viser, at henvendelserne til MIO har været stigende siden 2017. Ifølge MIO skyldes det, at MIO er blevet mere synligt og velkendt for befolkningen i de seneste 5-6 år, hvilket kan give udtryk for, at både børn og voksne har fået en øget bevidsthed om børns rettigheder⁴.

De hyppigste årsager af borgerhenvendelserne til MIO for 2020 drejer sig om følgende:

1. **Kommunernes sagsbehandling**
2. Forældremyndighedssager

⁴ https://mio.gl/wp-content/uploads/2021/10/MIO_Borgerhenvendelsesrapport2020_DK.pdf

3. Skole- og daginstitutionsspørgsmål

4. **Seksuelt misbrug og vold**

De stigende anmeldelser til Politiet og MIO kan være et tegn på, at befolkningen bliver mere og mere bevidste om deres rettigheder, underretningspligt og/eller har fået mere kendskab til henvendelsesmulighederne. Det vil dermed være fordelagtigt at fortsætte arbejdet med at belyse rettigheder og henvendelsesmuligheder, og ikke mindst give den bedst mulige støtte og/eller behandling til dem der efterspørger hjælp.

Afsluttende bemærkninger

Indledningsvis blev det præsenteret, at Killiliisa-strategien skulle være **startskuddet** til at bryde tabuet om seksuelle overgreb og skabe positive forandringer, hvor alle skal inddrages og høres, for at finde frem til de bedste løsninger.

Målet var at nedbringe antallet af seksuelle overgreb og sikre, at der bliver en bedre støtte og behandling til både ofre, pårørende og krænker. På den baggrund blev forskellige indsatser sat i gang, og der blev blandt andet etableret et krænker behandlingstilbud.

Det kræver mange ressourcer og kræfter til at nå det endelige mål. Killiliisa har været med til at sætte et stort skub hos forskellige aktører, bl.a. ved at danne en følgegruppe og andre indsatser. Med disse tiltag har man formået at danne et fundament i arbejdet mod seksuelle overgreb, og det skal man arbejde videre på, med henblik på, for at opfylde forskellige ønsker og behov fra strategien. Ofte tager forandringer tid, og derfor er det naturligt at der skal gå nogle år, før man virkelig kan se og vurdere effekter fra disse forskellige tiltag.

Det er vigtigt at videndeling og oplysning omkring emnet sker løbende. Seksuelle overgreb er et kompliceret område, der kræver vedvarende handlinger. Derfor bør tidsforventningen eller målet i sig selv ikke være en forhindring i arbejdet med strategien, men at man holder fokus på området for at nå tættere på målet!